

Verslag – Inhoudelijke expertengroep PFAS

Datum: 08 februari 2022

Aanwezig:

Ronde Tafel Zwijndrecht

- Hybride vergadering (20-tal personen fysiek en 30-tal personen online).
- Gestructureerde aanpak met toelichtingen van sprekers en statements van de stakeholders wat zorgde voor weinig discussie.
- Vragen van stakeholders gingen vooral rond het bloedonderzoek en HBM fase II.
- Doel: gemeenschappelijk gevoel creëren en samen naar oplossingen zoeken.
- Direct product: Studiedag saneringstechnieken (initiatief Zwijndrecht Gezond)

Feedback:

- Goed en neutraal uitgevoerd met respect voor ieders mening.
- Goed om de lokale actoren te betrekken maar moeten erop toezien dat we ze vanaf nu zeker blijven betrekken. Aandacht hebben dat we antwoorden op hun vragen en ze laten meedenken om een vertrouwensband op te bouwen. Zal niet gemakkelijk zijn.
- Voorstel om [] te contacteren omdat hij ervaring heeft met participatieve initiatieven voor het HBM Genk-Zuid model (**actie 1**).
- De opzet en de structuur van de vergadering had een positief effect. Het is een goede eerste aanzet om lokale bewoners te betrekken bij saneringsprojecten.
- Specifieke vraag van stakeholders voor meer transparantie en inzage in documenten. Beginnen met het opzetten van een werkgroepje rond sanering.
- Vraag om meer op Ecotox te focussen en meer vertegenwoordiging van milieuorganisaties en natuur. ANB, INBO en VLM bieden aan om aan te sluiten aan de expertengroep. Ze worden hier nog voor gecontacteerd (**actie 2**).
- In 2006 werd er een BBO uitgevoerd bij 3M waar de nadruk meer lag op Blokkersdijk en de bodemsaneringsnormen houden sowieso al rekening met ecotox.
- UA zet samen met Universiteit Amsterdam een onderzoek op rond de verspreiding PFAS in water- en bodemorganismen. De informatie van het BBO 2006 kan hier zeer nuttig voor zijn en ook Natuurpunt en ANB zullen hierin geïnteresseerd zijn. Johan bezorgt deze informatie aan [] en de contactpersonen bij Natuurpunt en ANB (**actie 3**).
- De kaderrichtlijn van water is ook gebaseerd op ecotox. Bij afleiding van normen wordt er altijd gekeken naar de gevoeligste norm en wordt deze genomen. We moeten ook opletten met andere initiatieven op te starten want ecotox wordt al meegenomen in verschillende procedures.

Commented [VLS1]: Naam niet goed verstaan

- De bezorgdheid rond de focus op humaan tox is begrijpelijk omdat op Europees niveau ook vooral ecotox naar voren treedt in de discussie. Er moet opgelet worden dat er geen verschil wordt gecreëerd op Vlaams niveau.
- Ecotox zal meer vermeld worden in volgend rapport.
- Er was ook een duidelijke vraag rond een spoedig tijdelijk handelingskader bij overheden.
- Aandachtspunt: De begrippen PFAS en PFOS worden nog veel door elkaar gehaald.

Stand van zaken Oosterweel handelingskader en rapportering

- Op korte termijn is er advies gevraagd rond de Lantiswerf. De eerste adviestekst is gebaseerd op teksten van de expertengroep en wordt donderdag voorgelegd aan de Commissie Grondverzet.
- Het gaat om de volledige bezetting van de Commissie Grondverzet met uitbreiding van en .
- Het advies van de Commissie wordt aangeleverd aan Minister Peeters.
- Voor het tweede tussentijdse rapport wordt de voorgestelde timing rapport terug opgepikt.
- De verwerking van het rapport POZC wordt vooruitgeschoven naar juni omdat deze gelijkvalt met de afronding van het rapport.
- heeft gevraagd op het ManCo om op te letten dat er genoeg doorstroming is in de administraties.
- De teksten moeten gedragen worden door de hele expertengroep dus er is voldoende en goede afstemming nodig.

Timing rapportering:

- 25/02 (liefst vroeger): Deadline aanleveren **afgestemde** teksten voor expertenverslag (**actie 4**)
- Krokusvakantie: Schrijven samenvatting, besluiten en vooruitblik
- Tegen 08/03: Aftoetsen hiërarchie (**actie 5**)
- 09/03: Bespreken stand van zaken op expertengroep
- 18/03: Afgeronde en gelay-oute tekst klaar voor agendering
- 25/03: Agendering VR

Vragen/opmerkingen:

- Wat met de vraag van het kabinet om ook het kader rond het BBO en de bemalingen te versnellen? Dit wordt nu opgenomen door de nota van het tijdelijk handelingskader op te nemen in het rapport. Navragen of er ook nood is aan een versnelt advies voor het BBO (**actie 6**)
- Vraag aan kabinet voorleggen wat de juridische waarde + statuut zal zijn van dit tijdelijke handelingskader (**actie 7**).
- Mag VMM juridisch tegen een gemeente zeggen tot welke concentratie ze mogen retourneren? Kris Van Den Belt volgt dit juridisch advies op en koppelt hierrond terug (**actie 8**).
- Er zal rekening gehouden worden met het verschil in bevoegdheden op federaal en regionaal vlak in het tussentijdse rapport.

Toelichting Vlaanderen breed onderzoek PFAS door VMM –

(zie presentatie)

- Opmaak meetstrategie: gekende bronnen + VMM meetgegevens PFAS bedrijven (PFAS-verkenner).
- Motieven: Deels analyses in eigen beheer maar merendeels d.m.v. uitbesteding aan ECCA. Er is wel ruimte voor bijsturing aan de strategie als er interessante plaatsen opduiken voor extra meetplaatsen door bv. de inventarisatie OVAM of de eerste resultaten.
- Geselecteerde bedrijven: Afval & Afvalwater is grootste categorie.
- Uitgebreid pakket PFAS wordt ook aangehouden na dit onderzoek (meetpunten niet).

Commented [VLS2]: @ zet jij hier nog de datum bij tegen wanneer de laatste opmerkingen mogen binnenkomen zodat er genoeg tijd is voor lay-out?

Commented [VLS3]: Presentatie al gekregen

- Verwachten om tegen eind december eerste conclusies te kunnen rapporteren.
- Plan om een stuurgroep op te zetten voor dit onderzoek. Wie geïnteresseerd?
- Terugkoppeling nodig voor expertengroep? Is mogelijk tot juni.

Vragen/opmerkingen

- Worden er ook metingen gedaan bij verbrandingsovens > Ja, dit zit mee vervat onder de sector afval(verwerking).
- Is er afstemming met het grondwater meetnet? > Zeker en vast. Er wordt ook gekeken om de eindrapportering te koppelen met de rapportering rond grondwater. Er zal ook afstemming moeten gebeuren met het onderzoek van OVAM naar grondwater.
- Wat valt er onder de categorie voeding? > Het gaat hier vooral over vleesverwerkende industrie die bekeken wordt.
- Is dit een concrete actie uit het PFAS-actieplan? Wordt er nog verder aangedrongen op extra budget? > Het geld dat ter beschikking is gesteld aan VMM voor dit project is enkel voor dit jaar. Dit onderzoek is ook slechts een begin onderzoek. Er is nog steeds extra budget nodig voor meer acties rond drinkwater en meer onderzoek bij hotspots.
- Samenzitten over afstemmen van budgettering? In stuk van rapport zijn ook acties vanuit Lucht en GOP waar budget nog niet beschikbaar is > Overleg nodig voor PFAS-actieplan rond aanpak, timing en budgettering. Voorstel om dit overleg in te plannen na 25/02.
- Voorstel: Kabinetsnota opmaken en naar twee kabinetten sturen los van de begrotingen.
- VPO heeft interesse om betrokken te worden bij de stuurgroep rond de meetstrategie.
- Pleiten om data die verkregen wordt met dit onderzoek toe te voegen aan de PFAS-verkenner. De input in de PFAS-verkenner loopt ook samen met de data die toegevoegd wordt aan de sediment-verkenner.

Commented [VLS4]: Anders verwoorden?

Toelichting handelingskader –

(zie presentatie)

- Vraag: Wordt achtergrondblootstelling meegenomen?
- Kader uitgewerkt door OVAM voor bodem en grondwater + BBO
- Wat beschouwen we als een toegestane concentratie in eieren?
- Discussiepunten:
 - Bij welke bodemconcentratie ei- of gewasonderzoek opstarten?
 - Wanneer gebruiksadviezen (beperken consumptie) vs wanneer saneren?
 - Omgaan met potentieel humaan risico?

Commented [VLS5]: Wacht nog op presentatie

Vragen/opmerkingen

- Opletten voor dubbele zaken in handelingskader. Nood aan betere afstemming i.v.m. afwijkende adviezen door OVAM en AZG.
- Gezond uit eigen grond is vooral gebaseerd op dioxines. De aanbeveling van max. 2 eieren/week staat los van PFAS.
- UA heeft metingen uitgevoerd in bodem, verschillende groenten en eieren. Deze data zal binnenkort beschikbaar zijn (metingen lopen).
- Argumentatie nodig van risico gebaseerd denken: transparantie nodig in berekeningen + komen tot een aanvaardbaarheid risico.
- Oproep om te komen met hanteerbare concentraties maar we EFSA niet aan de kant schuiven. Er is vooral nood aan verduidelijkende van de rekenstrategie rond EFSA. We moeten transparantie in onze beslissingen tonen
- Willen we 1 waarde of 2 waarden (AZG en OVAM) bekomen?
- Deze discussie wordt maandag verdergezet in het WG Blootstelling-Handelingskader (actie 9).

Actielijst

Commented [VLS6]: Nakijken aub

Nummer	Actie	Uitvoerder(s)	Datum gereed
1	(VITO) contacteren in kader van participatieve initiatieven voor het HBM Genk-Zuid model		asap
2	Contacteren ANB, INBO en VLM om aan te sluiten aan de expertengroep		asap
3	Bezorgen documenten BBO 2006 aan en de contactpersonen bij Natuurpunt en ANB		asap
4	Aanleveren afgestemde teksten voor expertenverslag	Expertengroep	25/02/2022
5	Aftoetsen teksten expertenverslag met hiërarchie	Expertengroep	08/03/2022
6	Vraag aan kabinet of er ook nood is aan een versneld advies voor het BBO		asap
7	Vraag aan kabinet voorleggen wat de juridische waarde + statuut zal zijn van dit tijdelijke handelingskader		asap
8	Opvolgen juridisch advies VMM rond concentraties voor retourneren		asap
9	Discussie tijdelijk handelingskader verderzetten	WG Blootstelling-handelingskader	21/02/2022

Commented [VLS7]: Naam?